

1^η Μάη

«Ο αγώνας του ανθρώπου
έναντια στην εξουσία
είναι ο αγώνας της
μνήμης ενάντια στη λήθη»

Οι ρίζες της Πρωτομαγιάς

Το 1887 τέσσερις αναρχικοί απ' το Σικάγο εκτελέστηκαν. Ένας πέμπτος εξαπάτησε το δήμιο αυτοκτονώντας στη φυλακή. Τρεις ακόμη θα περνούσαν 6 χρόνια στη φυλακή, μέχρι που πήραν χάρη από τον κυβερνήτη Altgeld που είπε ότι η δίκη που τους καταδίκασε χαρακτηρίστηκε από "υστερία, ένα τσούρμο ενόρκων και έναν προκατελημμένο δικαστή". Το κράτος είχε, σύμφωνα με τα λόγια της δίκης, θέσει την "Αναρχία ... σε δίκη" και ήλπιζε ότι οι θάνατοί τους θα ήταν επίσης ο θάνατος της αναρχικής ιδέας.

Οι αναρχικοί ήταν οργανωτές συνδικάτων και η Πρωτομαγιά έγινε διεθνής ημέρα εργαζομένων για να θυμίσει τη θυσία τους. Καταδικάστηκαν με ψεύτικες κατηγορίες για τη ρίψη μιας βόμβας κατά τη διάρκεια εισβολής της αστυνομίας σε μια διαδήλωση στο Σικάγο. Η διαδήλωση γινόταν στα πλαίσια απεργίας με αίτημα το δωρο, στην οποία συμμετείχαν 400.000 εργάτες του Σικάγου και ξεκίνησε την 1η Μάη του 1886.

Η αναρχική ιδέα δεν πέθανε στο Σικάγο το 1887. Σήμερα εμπνέει ένα νέο κύμα του αγώνα ενάντια στον παγκόσμιο καπιταλισμό. Ενώσου σε αυτόν τον αγώνα!

Λονδίνο, 1 Μάη 2000

WALTER CRANE, "The Vampire", 1885.

Ο κοιμισμένος εργάτης, που απομιζείται από το βαμπίρ του καπιταλισμού, ετοιμάζεται να ξυπνήσει από την αγγελική φιγούρα του Σοσιαλισμού.

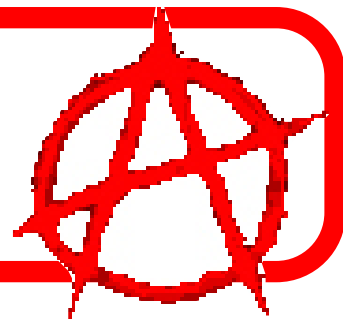
Παρίσι, Πρωτομαγιά 2000

Μεταφράστηκε και προετοιμάστηκε από την Αντιεξουσιαστική Ομάδα Μυτιλήνης «Το(υ) Παϊβάν(1)», Τ.Θ. 83, 81100, Λέσβος E-mail: peirates@riseup.net

Βασισμένο στο κείμενο του
Worker Solidarity Movement
<http://struggle.ws/wsm.html>

Οι αναρχικές ρίζες της Πρωτομαγιάς

Πολλοί άνθρωποι δεν ξέρουν γιατί η Πρωτομαγιά έγινε Διεθνής Ημέρα Εργαζομένων και γιατί πρέπει ακόμα να τη γιορτάζουμε. Όλα άρχισαν πριν από έναν αιώνα, όταν η Αμερικανική Ομοσπονδία Εργαζομένων ενέκρινε ένα ιστορικό ψήφισμα που διακήρυξε ότι «οκτώ ώρες θα αποτελούν τη νόμιμη εργασία μιας ημέρας από την 1η Μαΐου 1886 και μετά».

Τους μήνες πριν από αυτή την ημερομηνία χιλιάδες εργάτες συμμετείχαν στον αγώνα για μικρότερο ωράριο. Ειδικευμένοι και ανειδίκευτοι, μαύροι και άσπροι, άνδρες και γυναίκες, ντόπιοι και μετανάστες, όλοι ενωμένοι.

Σικάγο

Στο Σικάγο μόνο, 400.000 εργάτες συμμετείχαν στην απεργία. Μια εφημερίδα της πόλης ανέφερε ότι «δεν έβγαине καθόλου καπνός από τις ψηλές καπνοδόχους των εργοστασίων και των μύλων, και τα πράγματα είχαν σαββατιάτικη μορφή». Αυτό ήταν το κύριο κέντρο της αναταραχής, και εδώ οι αναρχικοί ήταν στην πρώτη γραμμή του εργατικού κινήματος. Σε ένα μεγάλο βαθμό, λόγω των δραστηριοτήτων τους το Σικάγο έγινε ένα σημαντικό συνδικαλιστικό κέντρο και είχε τη μεγαλύτερη συμβολή στο κίνημα του 8ωρου.

Όταν την Πρωτομαγιά του 1886, οι απεργείς για το 8ωρο συντάρασαν τη πόλη, το μισό του εργατικού δυναμικού στο **McCormick Harvester Co.** μπήκε στον αγώνα. Δύο μέρες αργότερα μια μαζική συγκέντρωση πραγματοποιήθηκε από 6.000 μέλη του «**Σωματίου lumber shovers**» που είχε μπει στον αγώνα επίσης. Η συγκέντρωση οργάνωθηκε μόνο σε ένα τμήμα από τις εγκαταστάσεις **McCormick** και αποτελούνταν από περίπου 500 απεργούς.

Οι εργαζόμενοι άκουσαν μια ομιλία από τον αναρχικό **August Spies**, από τον οποίο ζητήθηκε να απευθυνθεί στη συγκέντρωση από την **Κεντρική Ένωση Εργατών**. Ενώ ο **Spies** μιλούσε, καλώντας τους εργάτες να σταθούν μαζί και να μην παραδοθούν στους εργοδότες, οι απεργοσπάστες άρχισαν να απομακρύνονται από τις εγκαταστάσεις **McCormick**.

Οι απεργοί, βοηθούμενοι από τους «**lumber shovers**» βγήκαν στο δρόμο και ανάγκασαν τους απεργοσπάστες να γυρίσουν πίσω στο εργοστάσιο. Ξαφνικά μια δύναμη 200 αστυνομικών έφτασε και, χωρίς καμιά προειδοποίηση, επιτέθηκε στο πλήθος με γκλοπς και περίστροφα. Σκότωσαν τουλάχιστον έναν απεργό, τραυμάτισαν σοβαρά άλλους πέντε ή έξι και τραυμάτισαν έναν απροσδιόριστο αριθμό.

Σοκαρισμένος από τις βίαιες επιθέσεις στις οποίες ήταν αυτόπτης μάρτυρας, ο **Spies** πήγε στα γραφεία της **Arbeiter - Zeitung** (μια καθημερινή αναρχική εφημερίδα για τους Γερμανούς μετανάστες εργάτες) και συνέταξε ένα κείμενο καλώντας τους εργαζομένους του Σικάγου να παρευρεθούν σε μια συνάντηση διαμαρτυρίας την επόμενη νύχτα.

Η συνάντηση διαμαρτυρίας πραγματοποιήθηκε στο **Haymarket Square** και συντονίστηκε από τον **Spies** και δύο άλλους δραστήριους αναρχικούς στο συνδικαλιστικό κίνημα, τον **Albert Parsons** και τον **Samuel Fielden**.

Οι μάρτυρες του Σικάγου: οι **Parsons, Engel, Spies** και **Fischer** κρεμάστηκαν, ο **Lingg** (στο κέντρο) αυτοκτόνησε στη φυλακή

Η επίθεση της αστυνομίας

Κατά τη διάρκεια των ομιλιών το πλήθος ήταν ειρηνικό. Ο δήμαρχος **Carter Harrison**, που ήταν παρών από την αρχή της συγκέντρωσης, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι «*τίποτα δεν έμοιαζε να είναι πιθανό να συμβεί, που να απαιτήσει την παρέμβαση της αστυνομίας*». Ενημέρωσε τον καπετάνιο της αστυνομίας **John Bonfield** για αυτό και πρότεινε να «σταλεί στο σπίτι της» η μεγάλη δύναμη

εφεδρών της αστυνομίας που περίμεναν στο αστυνομικό τμήμα.

Ήταν κοντά στις δέκα το βράδυ όταν ο **Fielden** έκλεινε τη συνάντηση. Έβρεχε δυνατά και περίπου 200 άνθρωποι είχαν παραμείνει στη πλατεία. Ξαφνικά μια αστυνομική δύναμη 180 ατόμων, διευθυνόμενη από τον **Bonfield**, εισέβαλε και διέταξε τους ανθρώπους να διασκορπιστούν αμέσως. Ο **Fielden** διαμαρτυρήθηκε λέγοντας «*είμαστε ειρηνικοί*».

Βόμβα

Εκείνη τη στιγμή μια βόμβα ρίχτηκε μέσα στις τάξεις της αστυνομίας. Σκότωσε έναν, τραυμάτισε θανάσιμα έξι ακόμη και τραυμάτισε περίπου εβδομήντα άλλους. Η αστυνομία άνοιξε πυρ στους παρεβρισκόμενους. Πόσοι ακριβώς πληγώθηκαν ή σκοτώθηκαν από τις σφαίρες της αστυνομίας δεν εξακριβώθηκε ποτέ.

Η κυριαρχία του τρόμου ξεπέρασε τα όρια του Σικάγου. Ο τύπος και οι ιεροκήρυκες καλούσαν για εκδίκηση, επιμένοντας ότι η βόμβα ήταν «*δουλειά*» των σοσιαλιστών και των αναρχικών. Οι αίθουσες συνεδριάσεων, τα γραφεία των ενώσεων, οι έντυπες εργασίες και ιδιωτικά σπίτια δέχτηκαν επίθεση. Όλοι οι γνωστοί σοσιαλιστές και αναρχικοί συνελήφθησαν. Ακόμη και πολλοί ανιδεοί για το νόημα του σοσιαλισμού και του αναρχισμού συλλήφθηκαν και βασανίστηκαν. «*Κάντε τις επιδρομές πρώτα και κοιτάξτε το νόμο μετά*» ήταν η δημόσια δήλωση του **Julius Grinnell**, κρατικού πληρεξουσίου.

Δίκη

Τελικά οκτώ άτομα δικάστηκαν ως «*συμμέτοχοι σε φόνο*». Ήταν ο **Spies**, ο **Fielden**, ο **Parsons**, και πέντε άλλοι αναρχικοί που είχαν επιρροή στο εργατικό κίνημα, ο **Adolph Fischer**, ο

George Engel, ο **Michael Schwab**, ο **Louis Lingg** και ο **Oscar Neebe**.

Η δίκη άρχισε στις 21 Ιουνίου 1886 στο ποινικό δικαστήριο της περιοχής **Cooke**. Οι υποψήφιοι για το σώμα των ενόρκων δεν επιλέχτηκαν με το συνηθισμένο τρόπο της κλήρωσης ονομάτων από ένα κιβώτιο. Σε αυτήν την περίπτωση ένας ειδικός δικαστικός κλητήρας, που ορίστηκε από τον κρατικό πληρεξούσιο **Grinnell**, διορίστηκε από το δικαστήριο να επιλέξει τους υποψηφίους. Στην υπεράσπιση δεν επιτράπηκε να παρουσιαστεί στοιχεία ότι ο ειδικός δικαστικός κλητήρας είχε δημόσια υποστηρίξει ότι

«Διευθύνω αυτή την περίπτωση και ξέρω τι πρόκειται να κάνω. Αυτοί οι συνεργάτες πρόκειται να κρεμαστούν τόσο σίγουρα όσο ο θάνατος».

Εξαρτημένο σώμα ενόρκων

Η τελική σύνθεση του σώματος των ενόρκων ήταν ασεΐα: αποτελούνταν από επιχειρηματίες, τους υπαλλήλους τους και έναν συγγενή ενός από τους νεκρούς αστυνομικούς. Καμία απόδειξη δεν προσφέρθηκε από το κράτος ότι οποιοδήποτε από τα οκτώ άτομα που βρίσκονταν ενώπιον του δικαστηρίου είχε ρίξει τη βόμβα, ήταν συνδεδεμένο με τη ρίψη της, ή είχε ποτέ εγκρίνει τέτοιες ενέργειες. Στην πραγματικότητα, μόνο τρεις από τους οκτώ ήταν στο **Haymarket Square** εκείνο το βράδυ.

Κανένα στοιχείο δεν προσφέρθηκε ότι οποιοσδήποτε από τους ομιλητές είχαν υποκινήσει τη βία, μάλιστα στη κατάθεσή του στη ο δήμαρχος **Harrison** περιέγραψε τις ομιλίες σαν «μαλακές (tame)». Καμία απόδειξη δεν προσφέρθηκε πως οποιαδήποτε βίαιη ενέργεια ήταν προγραμματισμένη. Στην πραγματικότητα, ο **Parsons** είχε φέρει τα δύο μικρά παιδιά του στη συγκέντρωση.

Καταδικάζονται

Το ότι οι οκτώ δικάζονταν για τις αναρχικές πεποιθήσεις τους και τις συνδικαλιστικές δραστηριότητες τους ήταν σαφές απ' την αρχή. Η δίκη έκλεισε όπως είχε ανοίξει, όπως βεβαιώνεται από τα λόγια της κατακλείδας ομιλίας του κρατικού πληρεξούσιου **Grinnell** στους ένορκους. «Ο νόμος δικάζεται. Η αναρχία δικάζεται. Αυτά τα άτομα έχουν επιλεχτεί, έχουν διαλεχτεί από το Ορκωτό Δικαστήριο, και κατηγορούνται επειδή ήταν ηγέτες. Δεν υπάρχουν άλλοι ένοχοι παρά οι κηλίδες που τα ακολουθούν. Κύριοι του σώματος ενόρκων: καταδικάστε αυτά τα άτομα, κάντε τα παράδειγμα για αυτούς, κρεμάστε τους και σώζεται τους θεσμούς μας, τη κοινωνία μας.»

Στις 19 Αυγούστου εφτά από τους κατηγορούμενους καταδικάστηκαν σε θάνατο, και ο **Neebe** σε 15 χρόνια φυλακή. Μετά από μια μαζική διεθνή εκστρατεία για την απελευθέρωσή τους, το κράτος «συμβιβάστηκε» και μετέτρεψε τις ποινές των **Schwab** και **Fielden** σε ισόβια φυλάκιση. Ο **Lingg** εξαπάτησε το δήμιο αυτοκτονώντας στο κελί του την ημέρα πριν από τις εκτελέσεις. Στις 11 Νοεμβρίου 1887 οι **Parsons**, **Engel**, **Spies** και **Fischer** κρεμάστηκαν.

Παίρνουν χάρη

600.000 εργάτες βγήκαν στο δρόμο για την κηδεία τους. Η εκστρατεία για την απελευθέρωση των **Neebe**, **Schwab** και **Fielden** συνεχίστηκε.

Στις 26 Ιουνίου 1893 ο κυβερνήτης **Altgeld** τους απελευθέρωσε. Ξεκαθάρισε ότι δεν έδωσε τη χάρη επειδή πίστευε ότι τα άτομα είχαν υποφέρει αρκετά, αλλά επειδή ήταν αθώα για το έγκλημα για το οποίο είχαν δικαστεί. Αυτοί και οι κρεμασμένοι ήταν τα

Επίκαιρη ξυλογραφία της κηδείας των τεσσάρων κρεμασμένων ανδρών

θύματα της «υστερίας, ενός τσούρμου ενόρκων και ενός προκατειλημμένου δικαστή».

Οι αρχές θεωρούσαν κατά την διάρκεια της δίκης ότι μια τέτοια δίωξη θα έσπαζε τη ραχοκοκαλιά του κινήματος για το δωρο. Πράγματι, αργότερα ήρθαν στο φως στοιχεία ότι η βόμβα ίσως είχε ριχτεί από έναν πράκτορα της αστυνομίας που εργαζόταν για τον καπετάνιο **Bonfield**, σαν μέρος μιας συνωμοσίας στην οποία ήταν μπλεγμένοι ορισμένοι ατσάλινοι προϊστάμενοι για να δυσφημήσει το εργατικό κίνημα.

Όταν ο **Spies** απευθύνθηκε στο δικαστήριο μετά τη καταδίκη του σε θάνατο, ήταν βέβαιος ότι αυτή η συνωμοσία δεν θα πετύχαινε. «Εάν νομίζεται ότι με το να μας κρεμάσετε μπορείτε να πατάξετε το εργατικό κίνημα... το κίνημα από το οποίο τα καταπιεσμένα εκατομμύρια, τα εκατομμύρια που μοχθούν στη δυστυχία και τη στέρση, περιμένουν τη σωτηρία - εάν αυτή είναι η άποψή σας, τότε κρεμάστε μας! Εδώ θα τσαλαπατήσετε έναν σπινθήρα, αλλά εκεί και εκεί, πίσω σας - και μπροστά σας, και παντού, οι φλόγες καίνε. Είναι μια κρυφή πυρκαγιά. Δεν μπορείτε να τη σβήσετε.»

Επαναστατική πολιτική

Πάνω από έναν αιώνα μετά από εκείνη την πρώτη Πρωτομαγιάτικη διαμαρτυρία στο Σικάγο, πού είμαστε; Περιφερόμαστε στη πόλη με τα εμβλήματα του σωματίου μας - για τη μοναδική μέρα της χρονιάς που μπορούμε να τα βγάλουμε έξω από τα γραφεία μας. Κατόπιν στεκόμαστε ακούγοντας βαρετούς (και συνήθως φοβερά ανούσιες) ομιλίες από τους εξίσου βαρετούς γραφειοκράτες του

σωματίου. Πρέπει να υπενθυμίσουμε στους εαυτούς μας ότι η Πρωτομαγιά ήταν μία μέρα την οποία οι εργαζόμενοι σε όλο τον κόσμο έδειξαν τη δύναμή τους, διακήρυξαν τα ιδανικά τους και γιόρτασαν τις επιτυχίες τους.

Είναι σημαντικό ότι «μια φορά κι έναν καιρό» ήταν έτσι. Μπορούμε να το κάνουμε πάλι. Χρειαζόμαστε ανεξάρτητη εργατική πολιτική. Καμία συνεργασία με την κυβέρνηση και τους προισταμένους. Αληθινή αλληλεγγύη με τους συντρόφους εργαζόμενους στον αγώνα, όχι συντεχνιακές απόψεις με παρωπίδες. Χρειαζόμαστε, ακόμη, μια περαιτέρω μείωση των ωρών απασχόλησης, χωρίς μείωση μισθών, για να δημιουργήσουμε εργασία για τους ανέργους.

Χρειαζόμαστε επαναστατική πολιτική. Αυτό σημαίνει πολιτική που μπορεί να μας οδηγήσει προς έναν γνήσιο σοσιαλισμό όπου η ελευθερία δεν ξέρει κανένα όριο εκτός από την μη παρεμπόδιση της ελευθερίας των άλλων. Έναν σοσιαλισμό που είναι βασισμένος στη πραγματική δημοκρατία - όχι την τωρινή επίφαση δημοκρατίας όπου μπορούμε να επιλέξουμε κάποιους από τους κυβερνήτες μας, αλλά δεν μπορούμε να επιλέξουμε να είμαστε χωρίς κυβερνήτες. Μια πραγματική δημοκρατία όπου ο καθένας που επηρεάζεται από μια απόφαση θα έχει την ευκαιρία να έχει το λόγο για τη λήψη εκείνης της απόφασης. Μια δημοκρατία που αποτελεσματικά συντονισμένου εργασιακού χώρου και των κοινοτικών συμβουλίων. Μια κοινωνία όπου η παραγωγή είναι για να ικανοποιεί τις ανάγκες, και όχι για να αποκτήσουν κέρδη οι λίγοι προνομιούχοι. **Αναρχισμός.**

«Θα έρδει η μέρα που η σιωπή μας θα είναι πιο δυνατή από τις φωνές που καταπνίγεται σήμερα»

Το μνημείο στους μάρτυρες του Σικάγου έχει το παραπάνω κείμενο σαν επιγραφή στη βάση του. Οι μάρτυρες του Σικάγου κατάλαβαν ότι παρόλο που το κράτος έβαλε την «Αναρχία... σε δίκη» οι θάνατοί τους δεν θα γίνονταν επίσης ο θάνατος της αναρχικής ιδέας.

Σήμερα το αναρχικό κίνημα είναι πιο εκτεταμένο γεωγραφικά από οποιαδήποτε άλλη στιγμή στην ιστορία. Η Πρωτομαγιά έχει γίνει μια ώρα όχι μόνο για να θυμόμαστε τους μάρτυρες του Σικάγου αλλά επίσης για να προωθούμε την επίθεση ενάντια στον καπιταλισμό.

Πάρε μέρος σε αυτόν τον αγώνα.

Η εξέγερση της Θεσσαλονίκης το Μάη του 1936

Το κείμενο αυτό αποτελεί τμήμα του ανέκδοτου ημερολογίου του αναρχικού αγωνιστή Γιάννη Ταμτάκου και αναφέρεται στην εξέγερση του Μάη του 1936 στη Θεσσαλονίκη. Το συγκεκριμένο απόσπασμα δημοσιεύτηκε το 1995 στην εφημερίδα «Άλφα», ενώ οι φωτογραφίες είναι από το αρχείο Ζιούτου και δημοσιεύτηκαν από τον «Ιό της Κυριακής» το 1995 επίσης.

Τα αιματηρά γεγονότα του Μάη του 1936 στην Θεσσαλονίκη ξέσπασαν αυθόρμητα, με αφορμή την απεργία του καπνεργοστασίου «Κομέρσιας». Οι εργάτες είχαν υποβάλει τα αιτήματά τους στον εργοδότη και όταν αυτός τα απέρριψε, κατέλαβαν το εργοστάσιο, κλείστηκαν μέσα σε αυτό και με πανό και μαύρες σημαίες στα παράθυρα ζήτησαν συμπαράσταση των άλλων εργοστασίων. Σε λίγες μέρες κηρύσσεται παν - καπνεργατική απεργία κι από τις δύο συνομοσπονδίες και σωματεία, των συντηρητικών από τη μια και της **Ενωτικής** - που επηρέαζε το **ΚΚΕ** - από την άλλη.

Ήταν ακόμα η εποχή που η πολιτική του σταλινισμού ήταν υπέρ της γενίκευσης των απεργιών. Όταν η απεργία άρχισε να επεκτείνεται μέσα στους άλλους κλάδους, παίρνοντας γενικότερο χαρακτήρα, οι σταλινικοί που είχαν την πλειοψηφία, δίνουν εντολή να μετατραπούν οι διοικήσεις των σωματίων σε απεργιακές επιτροπές, οι δε γραμματείς τους να αποτελέσουν την **Κεντρική Απεργιακή Επιτροπή**. Και αυτό δίχως να προηγηθούν συνελεύσεις των σωματείων για να εκλέξουν οι ίδιοι οι εργάτες απεργιακές επιτροπές. Δεν έγινε καμία γενική συγκέντρωση, αλλά σε διάφορες συγκεντρώσεις σε σημεία της

πόλης, ομιλητές από πρόχειρα βήματα μιλούσαν στο λαό. Σε μια τέτοια συγκέντρωση κοντά στην διασταύρωση Εγνατίας και Βενιζέλου, οι κωροφύλακες του **Ε' Αστυνομικού Τμήματος** - που βρισκόταν

Ο ταγματάρχης Μαρινάκης μιλά στους συγκεντρωμένους λίγο πριν από την κηδεία των θυμάτων (10 Μάη). Έχει προηγηθεί η συναδέλφωση απεργών και στρατευμάτων.

στην Εγνατία απέναντι από τα λουτρά «**Παράδεισος**» στην πλατεία Αριστοτέλους - πυροβόλησαν χωρίς λόγο πάνω στους συγκεντρωμένους εργάτες και σκότωσαν 7 - 8. Κατόπιν πυροβολούν και σε άλλα σημεία,

και γυναίκοι με άγριες διαθέσεις να λυντσάρουν κωροφύλακες με πέτρες, να φωνάζουν «**κάτω οι δολοφόνοι**», άλλοι πάλι να θέλουν να βάλουν φωτιά στα τμήματα στα οποία οι δολοφόνοι αναγκάστηκαν να κλειστούν μέσα και κάτω από το κύριο του **Διοικητηρίου** στο υπόγειο, άλλοι εργάτες ζήτησαν όπλα κι αυτοί να καταγγέλλονται σαν προβοκάτορες από τους σταλινικούς. Οι σταλινικοί που ήταν πριν υπέρ της γενίκευσης των απεργιών τώρα προσπαθούν να συγκρατήσουν τις εξεγερμένες μάζες για να μην κάμουν έκτροπα (εδώ πρέπει να σημειώσω όταν ο γραφών μιλούσε στην οδό Εγνατίας και Βενιζέλου γωνία, ανεβασμένος σ' ένα περίπτερο σε ογκώδη συγκέντρωση, ο σταλινικός κούτβης **Σολομών Κοέν**, στέλεχος του **ΚΚΕ**, διέδιδε στους συγκεντρωμένους πως εγώ που μιλάω πάνω στο περίπτερο, ήμουν χαφιάς. Τότες μια ομάδα από νέους τσαγκαράδες που με γνώριζαν καλά του είπαν να ντρέπεται λιγάκι για την συκοφάντηση που έκαμε γιατί αν τον έπιαναν, του είπαν, οι εργάτες που δεν τον ξέρουν στην αγανάκτησή τους θα τον ξέσκισαν - ας σημειωθεί πως η ομάδα αυτή των νέων ήταν σταλινικοί της κομματικής νεολαίας, κι ακόμη του είπαν πως εγώ δεν είμαι δικός τους αλλά ένας τίμιος εργάτης. Τα

Κοντά στην Εγνατία δολογονήθηκε ο Τάσος Τούσης. Οι σύντροφοί του τον τοποθετούν σε μία πόρτα. Η εικόνα με τον θρήνο της μάνας του είναι η πιο γνωστή εικόνα της εξέγερσης.

παιδιά ήρθαν και μου το είπαν για να προσέχω - αυτός έφυγε, όπως όμως αποκαλύφθηκε αργότερα με τη δικτατορία του **Μεταξά**, είχε παραδώσει στην ασφάλεια τους περισσότερους σταλινικούς ισραηλίτες και έλληνες στη Θεσσαλονίκη, όπως φαίνεται από χρόνια δούλευε για λογαριασμό της ασφάλειας μέσα στο **ΚΚΕ**, γιατί κάποτε όταν ακόμη ήταν ο **Στίνας** στο **ΚΚΕ** και υπεύθυνος της περιφερειακής Μακεδονίας Θράκης αυτός ο κούβης **Σολομών Κοέν** του είχε προτείνει του **Στίνα** να κάμει μια φράξια μέσα στην ασφάλεια που γνώριζε όπως έλεγε ορισμένους «καλούς» για λογαριασμό του Κόμματος, για να μαθαίνουν τις κινήσεις της ασφάλειας, αλλά όπως απεδείχθη η ασφάλεια είχε γερή φράξια μέσα στο **ΚΚΕ** με αυτόν τον **Σολομών Κοέν**, τον **Λιθοξόπουλο**, τον **Μελίκογλου** κλπ.

στους τσαγκαράδες οι σύντροφοι **Γιάννης Ταμτάκος** και **Κώστας Κωσταντόπουλος**, για τις παρεμβάσεις.

Η γενική πανελλαδική απεργία που είχαν υποσχεθεί να κηρύξουν οι δύο συνομοσπονδίες, ύστερα από εσκεμμένες παρελκυστικές διαπραγματεύσεις πάνω από μια εβδομάδα, είχε στο τέλος μηδαμινά αποτελέσματα. Η κατάσταση στο μεταξύ με την πάροδο των ημερών είχε ξεθυμάνει και η αποτυχία της ήταν αναμενόμενη. Ο στρατηγός **Ζέπος** αφού είδε ότι δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει τον στρατό της Θεσσαλονίκης (οι χωροφύλακες ήταν πανικόβλητοι και κλεισμένοι στα αστυνομικά τμήματα) άρχισε να δίνει υποσχέσεις πως όλα τα ζητήματα των εργατών θα ικανοποιηθούν. Τα θύματα και οι οικογένειες τους θα αποζημιωθούν, οι δε ένοχοι θα

Ο μπαρμπα - Γιάννης Ταμτάκος με τον Άγι Στίνα

Λίγα λόγια για τον μπαρμπα - Γιάννη Ταμτάκο

Γεννήθηκε το 1908. Δύο φορές πρόσφυγας από τη Μικρά Ασία, από 6 χρονών μπήκε στην παραγωγή πουλώντας κουλούρια και κάνοντας τον λούστρο. Το 1918 - 19, σε ηλικία 11 χρόνων πρωτοπήγε σε μια εργατική συγκέντρωση για την πρωτομαγιά στην Ευαγγελίστρια της Θεσσαλονίκης. Πλησιάστηκε από τους αρχαιομαρξιστές το 1925 - 26, απ' τον **Πολλάτο** και άλλους. Πήρε μέρος σ' όλους τους απεργιακούς αγώνες, σαν τσαγκάρης με την ιδιότητα του εκλεγμένου συμβούλου και σαν γραμματέας του σωματείου των υποδηματεργατών Θεσσαλονίκης. Κατηγορήθηκε για τα γεγονότα του 1936 ως πρωτεργάτης μαζί με άλλους 52 εργάτες. Στάλθηκε εξορία και φυλακή για πολλά χρόνια, βάσει του ιδιώνυμου, μέχρι το 1942. Φεύγοντας η κυβέρνηση Τσουδερού τους άφησε εξόριστους στην Γαύδο και τους παρέδωσε στους Γερμανούς. Πολλοί απ' αυτούς εκτελέστηκαν στο σκοπευτήριο της Καισαριανής και στο Νεζερό της Λάρισας. Έχει στο ενεργητικό του και πολλές αποδράσεις με πιο ηρωική αυτήν απ' την Καισαριανή. Γνώρισε εκεί τους περισσότερους απ' τους τουφεκισθέντες και θα ήταν ένας παραπάνω νεκρός να δεν δραπέτευε.

Σαν επαναστάτης σοσιαλιστής δεν πήρε μέρος στον 2ο ιμπεριαλιστικό πόλεμο γιατί θεωρούσε το κίνημα του **ΕΑΜ** σαν εξάρτημα του επιτελείου της Μέσης Ανατολής, για την απελευθέρωση της ελληνικής αστικής τάξης. Καλλιεργούσε μαζί με τους συντρόφους του **Στίνα**, **Βουρσούκη**, **Μακρή**, **Κρόκο**, **Καστοριάδη** κλπ, τον επαναστατικό διεθνισμό για μια κοινωνία αυτόνομη, αυτοδιαχειριζόμενη, διακηρύσσοντας την συναδέλφωση των εμπόλεμων στρατιωτών. Γι' αυτή του τη δράση καταδικάστηκε από την αστική τάξη, τους φασίστες και τους σταλινικούς. Δεν ήταν λίγες οι φορές που ξέφυγε από το σταλινικό λεπίδι της **Ο.Π.Λ.Α.** («έτυχε» να κυκλοφορεί στην περίοδο των εκκαθαρίσεων με διάφορες ταυτότητες και ψευδώνυμα).

Μετά τον πόλεμο φεύγει από την Ελλάδα ουσιαστικά σαν πρόσφυγας. Επιστρέφει στην δικτατορία και έκτοτε ζει στη Θεσσαλονίκη.

Κυριακή 10 Μάη. Ο λαός της Θεσσαλονίκης κηδεύει τα θύματα της εξέγερσης

Αλλά οι μάζες είναι τώρα κυρίαρχες στους δρόμους και τότες δίνεται η εντολή να επέμβει ο στρατός. Ο στρατός όμως από την πρώτη στιγμή δείχνει φιλικές διαθέσεις και συμπάθεια στους εργάτες, οι οποίοι χειροκροτούν τους στρατιώτες και τους αγκαλιάζουν. Ο στρατός είναι στην ουσία με το μέρος των εργαζομένων. Συναδελφώνονται σχεδόν με το πλήθος και αυτό το βλέπουν οι ανώτεροί τους, Τότες κάνουν την εμφάνισή τους σε μια συνεδρίαση της **Κεντρικής Απεργιακής Επιτροπής (ΚΑΕ)** οι βενιζελικοί βουλευτές της Θεσσαλονίκης, **Ζάνας** και **Μαυροκορδάτος**, δίδουν για μεσολάβηση. Στην αρχή ζητούσαν να λυθεί η απεργία στα νοσηλευτικά ιδρύματα (βλέπεις τους πήρε ο πόνος τους ανθρώπους του ιδιώνυμου, τα κοπέλια του Βενιζέλου), να παρασχεθεί σ' αυτά τροφοδοσία κλπ. Αλλά κατόπιν άρρισαν να επεμβαίνουν γενικότερα στο ζήτημα της απεργίας. Από τα μέλη της **ΚΑΕ** μόνο ο **Π.Β.**, γραμματέας τότες των υφαντουργών αντέδρασε στις επεμβάσεις των Βενιζελικών βουλευτών. Όταν το ζήτημα ήρθε στις κλαδικές απεργιακές επιτροπές αντέδρασαν

τιμωρηθούν και πολλά άλλα. Οι αρχηγοί των εργατών, ο αξιοθρήντος βουλευτής τους **ΚΚΕ Μιχ. Σινάκος**, ο **Απόστ. Κρόζος** και ο **Σταυρίδης**, που ήταν συντηρητικός, κάμουν δεκτές τις υποσχέσεις του στρατηγού **Ζέπου** και καλούν τους εργάτες να δώσουν εμπιστοσύνη στο «*λόγο τιμής*» ενός ανώτατου αξιωματικού και να πάνε ήσυχα στα σπίτια τους. Έτσι κατέληξε και κατάρρευσε προδομένη μια μεγαλειώδης εξέγερση. Την άλλη μέρα αντί να ικανοποιηθούν τα ζητήματα των εργατών και να αποζημιωθούν οι οικογένειες των θυμάτων, η κυβέρνηση μετέφερε από τη Λάρισα νέο στρατό και ιππικό της εμπιστοσύνης της. Επίσης το λιμάνι της Θεσσαλονίκης γέμισε από πολεμικά πλοία, η πόλη τώρα στρατοκρατείται, αρχίζουν οι συλλήψεις και οι σταλινικοί με προκήρυξή τους καταγγέλλουν το **Ζέπο** που δεν κράτησε το λόγο της στρατιωτικής του «*τιμής*».